

LILLA ORDBOET

HANDBOKEN

**DIJONNE SENAPPES
FÖRUNDERLIGA RESA**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRORD	5
VAD ÄR LILLA ORDBOET?	6
HUR JOBBAR MAN MED LILLA ORDBOET I KLASSEN?	7
DÅ LILLA ORDBOET ANLÄNDER	9
INNEHÅLLET I LILLA ORDBOET	10
BERÄTTELSEN OM DIJONNE SENAPPES FÖRUNDERLIGA RESA	12

FÖRORD

Sydkustens landskapsförbund r.f. har genom Sydkustens ordkonstskola under många år arbetat med och för ordkonst på svenska i Finland. Ordkonst är ett konstämne som inte bara berikar barns språk och fantasi, utan även stärker deras tanke-, inlevelse- och uttrycksförmåga.

Lilla ordboet är ett pedagogiskt material som med hjälp av ordkonstens enkla och roliga metoder ger nya infallsvinklar och öppnar dörrar för språkstimulerande och fantasieggande arbete i skolan. Tillsammans kan elever och lärare låta fantasin flöda, och eleverna uppmuntras till att leka med språket. Samtidigt stimuleras läslust, berättarglädje, kreativitet och skaparglädje i grupp.

Konceptet utarbetades år 2014 utgående från erfarenheter av fantasiutställningen Ordboet, som turnerat i över 30 finlandssvenska skolor sedan år 2012. Lär- och upplevelsemiljön Ordboet har varit mycket populär såväl bland elever som bland lärare. Behovet av dylika satsningar i skolorna är stort. För att nå ännu flera skolor valdes ett mindre format för Lilla ordboet, nämligen kappsäcksformatet. Förhoppningsvis kan många klasser i Svenskfinland med hjälp av detta material ta del av ordkonstens metoder och inspireras att använda dem också efter att kappsäcken åkt vidare.

Arbetsgruppen

Monica Martens-Seppelin

Michelle Mattfolk

Katarina von Numers-Ekman

Maja Ottelin

Iréne Poutanen

Jennifer Ramirez

Katarina Stolt

Cilla Törnblom-Backman

Vilhelmina Öhman

VAD ÄR LILLA ORDBOET?

Lilla ordboet är ett språkstimulerande pedagogiskt material som är uppbyggt kring berättelsen om fransyskan Dijonne Senappe och den spännande resan som hon skriver om i sin dagbok. I klassen tar ni er etappvis framåt i berättelsen och lever er in i äventyret genom att utföra olika ordkonstupdrag. Uppdragen kopplas både till själva dagboksberättelsen och till föremålen i Dijonne Senappes kappsäck, som alltså mirakulöst har hamnat i er skola!

Det stora urvalet av ordkonstuppgifter bygger på olika slags berättande: både skriftligt, muntligt, dramatiskt och tvärkonstnärligt. Med tvärkonstnärligt berättande avses exempelvis bildkonst, pyssel, musik eller dans. I alla sammanhang betonas fantasifullhet, språkglädje och skaparlust. Lilla ordboet bygger på en pedagogik där både lärare och elever för en stund får glömma allt som har med betygssättning, vitsord och korrigeringar att göra. Uppgifterna har inget facit utan precis allt är möjligt!

Trevlig resa!

HUR JOBBAR MAN MED LILLA ORDBOET I KLASSEN?

Berättelsen om Dijonne Senappes förunderliga resa hittar du både i denna handbok och i dagboken som finns i kappsäcken. I berättelsen ingår fem etapper: 1) Tågresan mellan Dijon och Paris, 2) Paris, 3) London, 4) Island, 5) Åbo.

Till varje etapp hör ett antal uppgifter som listas i slutet på varje kapitel. Uppgiftsbeskrivningarna finns samlade i den tillhörande mappen. Du får välja bland uppgifterna och plocka ut de som passar dig och dina elever. För elever som ännu inte kan skriva anges ofta alternativa arbetssätt. Uppgifterna kan göras individuellt, i par eller i grupp. Om du låter grupperna göra olika uppgifter kan de presentera det de gjort för varandra.

När du tar in kappsäcken i din klass första gången kan du berätta följande historia för eleverna:

När rektorn kom till skolan på morgonen hittade han eller hon kappsäcken mitt på skolgården. Den var omgiven av vita dimslöjor och handtaget var iskallt! Rektorn tog in kappsäcken i skolan, öppnade den och hittade en dagbok. Eftersom han eller hon inte har tid att läsa dagboken för att hitta eventuella ledtrådar om vem som är kappsäckens ägare får klassen nu hjälpa till!

När ni läser brevet från Dijonne Senappe i slutet av processen kommer ni att förstå att det är slottspöket i Åbo som busat. Se till att rektorn är medveten om sin roll i helheten och spelar med! Du kan givetvis modifiera berättelsen så att den passar just din skola.

Det är mycket viktigt att du som lärare läser igenom *hela* berättelsen och väljer vilka av uppgifterna ni ska göra innan du sätter igång arbetet med klassen. Idealet är att ni jobbar med kappsäcken under minst fem dubbelktioner. Då läser du ett avsnitt ur dagboken högt i början av lektionen och sedan gör ni de uppgifter du valt. Vi rekommenderar att ni jobbar med äventyret under en intensiv period t.ex. flera pass under samma vecka eller under några temadagar. Somliga uppgifter har ett tillhörande kopieringsunderlag som finns på andra sidan av bladet.

Dagbokstexterna, uppgifterna samt kopieringsunderlagen finns dessutom i pdf-format på adressen www.ordkonst.fi/lilla_ordboet. Det möjliggör att ni kan jobba vidare med uppgifterna också när kappsäcken inte är i ert klassrum.

Kom också ihåg att du kan jobba ämnesövergripande med kappsäckens mångsidiga innehåll. Under processens gång är det viktigt att föra en dialog kring frågor och känslor som berättelsen väcker.

VIKTIGT ATT VETA DÅ LILLA ORDBOET ANLÄNDER

1. Skolans ansvarsperson får information om hur kappsäcken kommer till skolan.
2. Rektorn/ skolans ansvarsperson gör upp ett schema för vilka klasser som har kappsäcken och när.
3. Alla berörda lärare bekantar sig med materialet. Kom ihåg att kopiera uppgiftsunderlag och plocka fram extra rekvisita ur skolans teatergarderob vid behov.
4. Öppna kappsäcken tillsammans med eleverna, men se till att de inte kan tjuvläsa i dagboken och låt dem inte kika i askar och påsar som ännu inte är aktuella. Onumrerade eller omärkta föremål får man gärna titta på och röra vid.
5. Kolla att alla saker finns på rätt plats i kappsäcken när du avslutat ett pass. Också uppgifterna skall läggas tillbaka i mappen.
6. När kappsäcken har skickats vidare till nästa skola är det dags att plocka fram brevet från Dijonne till klassen där hon tackar för att ni räddat hennes försvunna kappsäck och avslöjar hur hela resan slutade. Du som lärare får låtsas att brevet kommit per post från Turin. Brevet hittas på webben och som kopieringsunderlag i kappsäcken.
7. Alla lärare som jobbat med kappsäcken fyller i en kort utvärdering. Länken till utvärderingen hittas på webben.

Lilla ordboets webbadress:
www.ordkonst.fi/lilla_ordboet

INNEHÅLLET I LILLA ORDBOET

De flesta föremålen i kappsäcken hör ihop med berättelsen och uppgifterna i de fem etapperna. Öppna den tillhörande numrerade lådan efter högläsningen ur Dijonnes dagbok. Eleverna ska ges möjlighet att känna på de föremål som är aktuella för den etapp ni befinner er på, men se till att inga detaljer om den fortsatta resan avslöjas för tidigt! Övriga föremål som inte finns i numrerade lådor kan användas fritt.

Se till att lägga tillbaka föremålen på rätt plats efteråt och be din klass att hålla innehållet hemligt för de andra klasserna som inte hunnit lika långt.

Lärarmapp med uppgifter och handböcker
dammvippa
matta (i påse)
Dijonnes dagbok
kanin
magiskt paraply i påse
påse med två fjäderboor
röda skor med vingar
fotoram med bild av Valentina Bellini
hemlig bok

INSTRUMENTKASSE

två skramlande burkar
köksredskap
tesil
bjällra

LÅDA 1

lösskägg/lösmustascher
glasögon
mjukismat
timglas
magiska piller
necessär med innehåll, bland annat:
tom läkerolask
påse med fyra ringar
tandborste

LÅDA 2

fyra ansiktsmasker
bälte
två magiska flaskor

LÅDA 3

snäckor
doftprover

LÅDA 4

badring
lavasten
leksakermikrofon
lyckoslant i påse
får

LÅDA 5

tom senapsflaska
kopparkärl
senapsfrön
tyg

MAGISK PÅSE MED INNEHÅLL

(15 FÖREMÅL)

Bland annat:
Eiffeltornsföremål
plastdjur
jordglobsboll
kristall
vinkork
medalj
mjukisgrönsak
snäcka

BERÄTTELSEN OM DIJONNE SENAPPES FÖRUNDERLIGA RESA

Det här är en berättelse om Dijonne Senappes förunderliga resa. Berättelsen är indelad i fem etapper. Till varje etapp hör ett antal uppgifter som listas i slutet på varje etapp. Uppgiftsbeskrivningarna finns samlade i den tillhörande mappen. Du får välja bland uppgifterna och göra dem du tycker passar för just din klass. Plocka även fram de tillhörande föremålen som hittas i kappsäcken. De hittas i lådor eller påsar vilka är numrerade enligt etapp. Så här börjar berättelsen...

ETAPP 1

På morgontåget mellan Dijon och Paris

Kära dagbok,

Jag har gjort någonting förskräckligt... Men jag ångrar mig inte! När jag stod där i köket med brevet från min mamma i handen i går kunde jag ju inte ana att jag nu skulle sitta här på tåget till Paris - på flykt från min rasande pappa.

Men jag har orsak att vara rasande jag också. Tänk att pappa under alla dessa år har låtit mig tro att min mamma Valentina Bellini är död – och så får jag plötsligt på min 18-årsdag veta att hon lever! Jag förstår att han är sur för att hon försvann utomlands och blev operasångerska när jag var liten. Men när jag ser på fotot av mamma som ung med paljettklänning och fjäderboa runt halsen förstår jag henne precis. Vad kan vara underbarare än att få stå på scenen och vara stjärna?

Och tänk att mamma genom sina vänner på pappas senapsfabrik hela tiden i hemlighet har följt min uppväxt, fast pappa förbjöd henne att hålla kontakt. Och nu när jag är myndig kan han inte bestämma över mig längre – ha ha! När jag läste mammas brev visste jag genast att jag ville göra det hon föreslog. Jag ville hoppa på det här tåget till Paris och ”ge mig ut i världen, följa tecknen och ta reda på vem jag är”. Ja, så skrev hon. Tur att hon inte föreslog att jag skulle ta flyget. Jag är ju livrädd för höga höjder. Fast jag önskar att mamma hade avslöjat var hon själv håller hus. Och vad menar hon egentligen med att jag ska följa tecknen? Jag hoppas i alla fall att de där tecknen ska leda mig mot min dröm om att bli skådespelerska. Men nu kommer jag då till det förskräckliga och oförlåtliga som jag har gjort ...

Kära dagbok, jag sålde pappas hemliga senapsrecept till monsieur Mustard - hans värsta konkurrent! Jag ryser när jag tänker på hur Mustards svarta ögon glänste och hur slok-mustascherna darrade av iver när han fick pappret i sin hand. Men vad skulle jag göra? Jag hade inte ens pengar till tågbiljetten. Pappa ger mig aldrig en cent, fast han har skapat en förmögenhet på sin senapstillverkning. Och nu när han vet vad jag, hans enda dotter och arvtagerska till fabriken, har gjort vill han aldrig se mig igen.

Men strunt i det – nu är jag fri! Jag ska titta på utsikten och sedan ska jag gå till restaurangvagnen och beställa grodlår. Jag är vrålhungrig!

Fortfarande på tåget

Kära dagbok,

Den här resan börjar mycket underligt. Precis som planerat gick jag till restaurangvagnen och beställde grodlår. Den unga, svartlockiga servitören granskade mig noga, log och blinkade åt mig. Sen försvann han bakom ett draperi och kom tillbaka med ett fat täckt med en silverfärgad kupa.

Jag satte mig vid ett bord, men när jag lyfte på kupan kunde jag inte tro mina ögon. Där låg en tygkanin med bokstaven T på! Jag stirrade på den och visste genast att jag hade

träffat den förut, fast jag inte visste var. Jag tog försiktigt upp den och lade den mot min kind. Och tänk, till och med doften var så underligt bekant.

I samma stund hörde jag ett svagt ljud från kaninen och tryckte den mot mitt öra.

- Rue de de la Chaussure 17, viskade den. Rue de la Chaussure 17.

Jag vet verkligen inte vad jag ska tro. Nu ligger kaninen bredvid mig här på sätet, alldeles tyst och stilla. Tänk om jag har blivit galen? Tänk om alltihop är ett skämt, eller en fälla? Och nu står den där servitören och sneglar på mig bakom serveringsdisken igen. Vad ska jag göra?

UPPGIFTER FÖR ETAPP 1

- UTSIKEN GENOM TÅGFÖNSTRET
- VEM ÄR JAG PÅ TÅGET
- VACCINATIONSINTYGET
- NECESSÄREN
- MAGISKA PILLER
- MONSIEUR SENAPPE OCH MONSIEUR MUSTARD
- TÅGRESTAURANGENS MENY
- BESKRIV VALENTINA BELLINI
- RITA MONSIEUR MUSTARD
- PASSET
- KANINEN VISGAR
- VAD HETER KANINEN?

På restaurang Fourche i Paris

Kära dagbok,

När jag klev ut ur tåget höll jag på att svimma på perrongen. Allt kändes så spännande, för jag har ju inte varit på någon riktig resa förut. Pappa har aldrig velat lämna sin älskade senapsfabrik för mer än högst en dag. (Han litar inte på att folk kan sköta sitt jobb om han inte är där och kontrollerar.) Men sen kom jag på att jag ju aldrig fick mina grodlår på tåget, så det var nog också hungern som gjorde mig snurrig.

Jag hittade den här restaurangen på en gata nära stationen och nu har jag ätit en biff och mår mycket bättre. De frågade om jag ville ha senap och gissa vad jag svarade. NEJ, förstås. Jag vill aldrig mer ha något med senap att göra. När jag hade ätit såg jag mig omkring på alla främmande parisare som satt där och pratade och skrattade tillsammans. Plötsligt kände jag mig så ensam och bortkommen, så jag tog fram tygkaninen ur kappsäcken och tryckte den mot örat igen.

- Rue de la Chaussure 17, viskade den alldeles tydligt.

Kära dagbok, den här kaninen ger mig en sådan trygghetskänsla. Jag kan inte tro att den leder mig i någon fälla. Därför tänker jag ta metron till Rue de la Chaussure 17 för att se vad där finns. Kaninen kanske är ett av de där tecknen som min mamma skrev att jag skulle följa?

En halvtimme senare

Kära dagbok,

Nu står jag på Rue de la Chaussure 17 utanför butiken Smotte Plotteur och låtsas göra viktiga anteckningar. Emellanåt kikar jag in genom fönstret för att få en uppfattning om vad det här är för ett ställe. De tycks sälja allt mellan gamla böcker, tavlor och skulpturer till underliga kläder, smycken och medaljer.

Bakom disken står en gammal dam med vitt hår och rynkad panna och dammar av föremål med en stor dammvippa. Hon kallar sig antagligen för Madame Occulte, för det namnet står på ett vistikort som sitter fasttejpats på dörren. Jag tycker hon ser lite sträng ut, så jag vet inte om jag ska våga gå in. Och vad ska jag fråga efter?

Nu säger kaninen i min ficka att jag ska säga att jag har kommit för de fyra stjärnornas skull. Hjälp! Vad betyder det?

Nu har madamen där inne fått syn på mig och vinkar!

En timme senare, på en parkbänk på Rue de la Chaussure

Kära dagbok,

Madame Occulte är inte alls någon skrämmande person! Tvärtom. Jag var ju tvungen att gå in i butiken och lyckades faktiskt haspla ur mig det där om de fyra stjärnorna.

Madamen log och förde mig fram till en hylla med skor av alla tänkbara sorter. Sedan sa hon att jag skulle ta av mig mina kängor och ställa mig på en underligt dekorerad matta.

Det gjorde jag – och först hände ingenting. Alla skorna bara stod där stilla och såg dammiga ut. Men plötsligt märkte jag något, en svag rörelse på översta hyllan. Där stod ett par röda skor med små vingar – och det var de här vingarna som hade börjat fladdra!

- Saken är klar, sa Madame Occulte, klev upp på en pall och lyfte ner skorna. De har valt dig.

Jag fick stiga in i dem och sedan knäppte Madame Occulte ett bälte med fyra stjärnor runt min mage och gav mig ett slags mask, röd den också, att hålla framför ögonen. Sedan började hon förklara, och det tog ett tag innan jag förstod någonting alls. Så otroligt var det hon berättade.

Och kära dagbok, nu sitter jag här på en parkbänk och samlar mod. Om jag ska tro Madame

Occulte är de röda skorna magiska och kommer att ta mig genom luften till mitt nästa resmål. Genom att trycka på stjärnknapparna på bältet kan jag i viss mån styra min färd och påverka farten, men Madamen säger att skorna vet vart jag ska, att jag måste lita på dem. Den röda masken ska hjälpa mig att upptäcka nya tecken.

Jag tittar genom masken och tycker att världen omkring mig ser tydligare ut. Plötsligt upptäcker jag bokstaven U i guldfärg på den ena skon. Nu har jag ett T och ett U. Vad betyder det?

Madame Occulte har gått in i butiken efter en kopp med stärkande dryck. Sedan ska hon berätta hur jag ska göra för att komma iväg ... Fast, kära dagbok, ärligt talat är jag livrädd!

UPPGIFTER FÖR ETAPP 2

- AUKTION
- DEN MAGISKA PÅSEN FRÅN SMOTTE PLOTTEUR
- DEN RÖDA MASKEN
- RECEPTE TILL MADAME OCCULTES STÄRKANDE DRYCK
- ATT FLYGA MED ETT KLÄDESLAGG
- STARTRAMSA FÖR FLYGANDE SKOR
- VISITKORT
- FÖREMÅL I BUTIKEN
- SHOPPA I SMOTTE PLOTTEUR
- SUR LE PONT
- UPPFINN NYA PRYLAR

ETAPP 3

På en gräsmatta i Hyde Park, London

Kära dagbok,

Du har legat inpackad i kappsäcken och vet ingenting om vår hisnande färd över Engelska kanalen!

Ja, där satt jag på parkbänken vid Madame Occultes butik med miljoner fjärilar i magen. Den violetta ångande drycken som Madamen serverade i en bägare gjorde mig lite lugnare, men det pirrade liksom i fötterna hela tiden. Vingarna vibrerade otåligt och jag kände att skorna ville iväg.

Madame Occulte sa att jag skulle ta min kappsäck i handen och föra den röda masken till ansiktet. Hon såg mig först djupt i ögonen och sedan mixtrade hon lite med de fyra stjärnorna på mitt bälte.

- Lycklig resa Dijonne Valentinasdotter, sa Madame Occulte. Låt skorna hjälpa dig fram till ditt mål.

Tänk, ingen har någonsin kallat mig Valentinasdotter förut! Jag skulle just fråga om Madame Occulte visste vart jag egentligen var på väg när mina fötter lättade från marken. Som en pappersdrake flög jag uppåt i vida svängar. Jag passerade trädkronorna och var snart ovanför hustaken. Utsikten var så fantastiskt att jag glömde bort att vara rädd och kappsäcken vägde ingenting alls i min hand! Sedan kände jag hur min kropp l utades framåt och jag flög med huvudet före i nordvästlig riktning. Kanske det finns en osynlig kompass inbyggd i min utrustning?

Mitt hår fladdrade i vinden, så där som det brukar göra på riktiga filmstjärnor. Snart syntes havet och jag kände doften av saltvatten och tång. Ovanför det som jag nu har förstått

att var Engelska kanalen hamnade jag mitt i en flock med skrånande måsar som attackerade min kappsäck, men jag höll högre fart än de och hade snart lämnat dem bakom mig. Sen såg jag en kustremsa med gröna kullar och gråa hus, men plötsligt var jag inne i en tät och fuktig dimma. Det kändes hemskt, men inom mig hörde jag Madame Occultes varma röst påminna mig om att jag måste lita på skorna.

När min färd började gå neråt lyckades jag vinkla min kropp så att jag landade med fötterna före på en gräsmatta. Kappsäcken slog i marken med en duns, den hade blivit tung igen. Samtidigt försvann dimman och jag såg att jag befann mig i en park med rabatter, sandgångar och fontäner. En bit ifrån mig stod en folkhop med ryggen mot mig och lyssnade till en man som viftade med armarna och höll tal uppe på en stor trälåda.

Jag satte mig ner på gräsmattan, lutade mig mot en lyktstolpe och tog fram min hårborste för att reda ut mitt hår medan jag pustade ut. Medan jag gjorde det lyssnade jag med ena örat till talaren uppe på lådan. Han var ursinnig för att priset på engelsk lakrits hade stigit så mycket här i London på senaste tiden. Och på det viset fick jag ju veta var jag befann mig!

Men det konstiga var att mannen pratade engelska, och det har jag ju inte läst i skolan. Hur kunde jag förstå vad han sade? Då hörde jag tygkaninens röst ur den öppna kappsäcken.

- Med mig i bagaget kan du förstå och tala alla språk i världen.

Tänk! Vilken tur att jag fått en sådan kanin! Nu upptäckte jag att det sitter en skylt på stolpen jag har lutat mig mot. Hyde Park Speakers' Corner står det. Undrar just vad jag ska göra nu. Kanske det börjar bli dags att titta efter nya tecken?

Något senare, inne i en trälåda i Hyde Park, London

Kära dagbok,

Här är ganska mörkt och svårt att se vad man skriver, men det silar in lite ljus mellan sp-

ringorna i den här lådan. Så nu ska du få höra hur vi har hamnat här.

Jag satt på gräsmattan när det började rycka i mina fötter. Skorna ville iväg igen. Nej! tänkte jag. Vi har ju just flugit jättelångt! Men jag ville ändå inte sparka av mig dem.

Den här gången svävade jag bara i stående ställning ungefär tjugo centimeter ovanför marken. Mannen som hade hållit tal om engelsk lakrits hade stigit ner från lådan, men åhörarna stod kvar och väntade på att något mer skulle hända.

Då insåg jag att det var just dit skorna förde mig, in mellan människorna och upp på den stora trälådan. Då blev jag ännu räddare än när jag skulle flyga iväg med mina skor från Rue de la Chaussure i Paris. (Ja, jag vet att jag alltid har tjatat om att bli skådespelerska – men jag har ju aldrig stått framför en publik på riktigt!)

Jag landade med ett litet klonk på lådan, med kappsäck och allt. Publiken applåderade och jag blev kallsvettig. Alla tystnade och glodde på mig. Jag övervägde att låtsas svimma. Men då hörde jag ett gnisslande bakom mig, vände mig om och såg att en lucka öppnades i lådans baksida. Någon med trassligt rött hår stack ut ett konstigt paraply genom luckan, spände upp det och viskade:

- Här, ta det här.

Förvirrad tog jag emot det och höll det över huvudet. Då började ett guldglänsande stoft regna ner över mig och jag fylldes av en härlig känsla. Jag började prata om min instängda barndom och min nya frihet, om hur viktigt det är att följa tecknen och om att alla borde lita på sina skor. Och alltihop kunde jag säga på engelska! Publiken jublade!

När jag steg ner från lådan öppnades luckan igen och den rödhåriga figuren vinkade att jag skulle komma, så jag tog kappsäcken med mig och kröp in. Lådan var faktiskt mycket större på insidan än man kunde tro.

Så nu sitter jag här och har druckit te och ätit scones med den trevliga lådsufflösen Zack O'Snell som bor och jobbar här. Hon är kort och smal och klädd i röd kappa. Hon hjälper talarna i Speakers' Corner när de inte vet vad de ska säga, och när det regnar säljer hon av sina egenhändigt tillverkade paraplyer i Hyde Park. Just nu är hon ute på ett ärende, så jag skriver medan jag väntar.

Och kan du tänka dig? Zack säger att min mamma Valentina Bellini har ett likadant paraply som det jag nu har fått. Hon köpte det av Zack i samband med att hon uppträdde på Londonoperan i fjol. (Och Zack säger att mamma är lika vacker i verkligheten som på fotot.) De här paraplyerna är telepatiska, och det betyder att två personer som har sådana kan skicka tankar och känslor till varandra, fast de kanske befinner sig på olika sidor av jorden! Zack säger att det guldglänsande stoftet var mod!

Eftersom det är mörkt här i lådan testade jag om jag skulle se bättre genom den röda masken – och nu har jag hittat ett nytt tecken! På paraplyet står ett R!

UPPGIFTER FÖR ETAPP 3

- MÅSATTACKEN
- TALARLÅDA
- NONSENSPRÅK MED KANINÖVERSÄTTNING
- DET TELEPATISKA PARAPLYET
- SUFFLERA!
- DET MÖRKA UTRYMMET
- TELEPATIAPPARATEN
- SOLDANS

ETAPP 4

I duggregnet vid kanten av en het källa någonstans på Island

Kära dagbok,

Jag ska inte tråka ut dig med beskrivningar av vår senaste flygfärd, men jag kan bara säga att vinden över Engelska kanalen inte var någonting jämfört med hur det blåste på Atlanten.

Medan jag flög funderade jag på mitt möte med Zack O'Snell. Under vår testund berättade jag för henne om allt som hänt hittills på den här förunderliga resan.

- Det är två kvar Dijonne, sa Zack.
- Två vaddå?
- Två platser, två tecken, två rädslor.
- Hur vet du det? frågade jag.

Men sen ville hon inte säga mer, fast jag tjatade. Jag ville också att hon skulle berätta om sitt möte med min mamma i Hyde Park, men det ville hon inte heller. Sa bara att jag skulle få veta, tids nog. Sen skruvade hon lite på stjärnknapparna i mitt bälte, för hon hade hängslen som fungerade med samma magi, sa hon.

- Kan du inte berätta vart jag ska nu? bad jag.
- Till Island, sa Zack och lade ner ett stort smörgåspaket i min kappsäck.

I samma stund kände jag hur skorna reagerade och jag fick brått att stänga kappsäcken och kravla mig ut ur lådan med den. Jag hann knappt vinka hejdå till Zack förrän jag steg till väders igen.

Och nu sitter jag alltså här i duggregnet och snålblåsten med tygkaninen i famnen och försöker förstå vad jag ska göra härnäst. Här finns inga träd eller buskar, bara svarta kantiga stenar och små grästuvor här och där. Jag har inte sett några människor eller djur och när jag frågar kaninen viskar den bara: - Vänta.

Framför mig finns en källa med varmt ångande vatten. Jag fryser som en hund, men vågar inte klä av mig och gå ner i vattnet. Jag är ju inte så värst bra på att simma och så är jag rädd för att lämna mina saker obevakade på stranden. Tänk om någon kommer och stjälar mina magiska skor och så kommer jag aldrig härifrån!

Jag försöker titta noggrant omkring mig genom min röda mask, det måste finnas ett tecken här någonstans. Om jag bara kunde förstå hur jag ska hitta det. Jag kan ju inte vända upp och ner på varje sten. Och de tidigare gångerna har jag ju fått en sak med en bokstav på. T, U och R. Vad ska det bli härnäst?

Nu ser jag ett får som går förbi på andra sidan av källan. Men det kan väl ändå inte vara fåret som ska hjälpa mig vidare? Jag tror jag ska spänna upp mitt telepatiska paraply. Om jag kan skicka min osäkerhet till min mamma kanske hon kan skicka mig lite tröst. Undrar förresten vad pappa gör just nu. Är han lika arg på mig ännu?

Senare vid samma källa

Kära dagbok,

Jag spände upp mitt paraply och blev genast lite gladare och mer hoppfull. Jag steg upp och gick runt en stor sten för att se om det skulle vara lite lä för blåsten på andra sidan.

Då höll jag nästan på trampa på en mycket liten man med gråa kläder och en konstig mossliknande mössa nerdragen i pannan! Jag förstod att det måste var en alv. Sådana bor det ju överallt på Island. Han räckte mig bara halvvägs upp till knäna, men glodde upp på mig med en genomträngande och uråldrig blick.

- Du bär paraplyet, sa han med en djup och svagt mullrande röst.

Tack vare kaninen förstod jag förstås hans fornisländska, men jag visste inte alls vad jag skulle svara.

- Då är du den som måste bada i Islands djupaste källa för att komma vidare på färden, fortsatte alven. Jag grävde darrande fram min baddräkt ur kappsäcken och klädde blygt

av mig bakom stenen. Vingarna darrade och jag förstod att skorna gärna ville ta sig ett bad. Försiktigt steg jag ner i det heta mjölkvita vattnet – och det var jätteskönt efter min långa frusna väntan. Precis som i luften kunde jag lita på skorna. De styrde runt mig i stora åttor och jag njöt av att simma för första gången i mitt liv. Samtidigt var jag lite oroligt över mitt bagage. Alven stod hela tiden vid kanten av källan och betraktade mig. Visserligen var han så liten att han inte skulle kunna bära iväg min kappsäck, men han kunde säkert trola bort den om han ville.

Efter en stund ville jag komma upp, men då ropade alven.

- Tecknet finns under ytan... under ytan... under ytan..., ekade hans röst mellan klipporna.

Jag hann knappt reagera förrän skorna började dra neråt. Jag drog efter andan, knep ihop ögonen och kände det varma vattnet omsluta mitt huvud. Sen vände skorna mig så att jag dök neråt och jag sträckte armarna framåt ifall jag skulle stöta mot något. Det värkte i huvudet och jag kände paniken komma. Sen stannade farten av och jag trevade framför mig, rörde vid något hårt och skrovligt som jag lyfte upp och tänkte: NU ÄR MIN LUFT SLUT! NU DRUNKNAR JAG.

Nästa sak jag minns är att jag kravlar upp mig på stranden med en svart lavasten i handen. Jag ser genast att det står ett I skrivet på den med glittrande skrift. Alven är försvunnen.

UPPGIFTER FÖR ETAPP 4

- FÅRETS TANKAR
- LAVASTATYN
- BADDRÄKT MED RUNOR
- INTERVJU MED ALVEN
- FÖREMÅL SOM BRINGAR TUR
- MÖT DIN RÄDSLÅ
- DEN HETA BADRINGEN

I en iskall fönsternisch

Kära dagbok,

Jag är helt utom mig. Resan från Island gick visserligen mycket bra, för jag kände på mig hur jag skulle vrida på stjärnorna i bältet för att få lämplig fart. Men nu är katastrofen ett faktum. Jag befinner mig i staden Turku, som tydligen också kallas Åbo, och sitter högt uppe i tornet till ett medeltida slott. På min färd genom luften såg jag en skylt med de två namnen och tänkte först att skorna hade tagit miste. T, U, R, I är ju bokstäverna jag fått, inte T, U, R, K, U.

Men skorna förde mig i alla fall genom nattmörkret rakt mot detta torn och in genom en fönsterglugg. Det hemska var bara att den högra skon skadades när jag landade på stengolvet. Ena vingen är bruten och klacken är sned - och nu finns det inget liv i dem mera! De är precis som vanliga icke-magiska skor. Hur ska jag någonsin komma vidare på min resa?

I månskenet som silar in genom fönstergluggarna ser jag stenväggar med stora tavlor som föreställer allvarliga män och kvinnor i långa mörka klädnader. De stirrar strängt på mig, som om de väntade sig att jag skulle förklara hur jag vågat tränga mig in här, på deras slott.

Jag önskar att jag kunde ta mig ut härifrån, men det är tiotals meter ner till marken utanför och tornrummet har ingen dörr. Jag har trevat längs väggarna, men det finns ingen strömbrytare, ingen lampa, inget ljus utom månskenet. Jag har gåshud på hela kroppen.

Kvinnan på en av tavlorna ser ut som om hon sträckte ut sin kritvita hand mot mig. Om hon rör mig skriker jag! Och nu har tygkaninen blivit galen. Han viskar att jag ska presentera mig för kvinnan. Betyder det att jag måste röra vid hennes hand? Och vad händer om jag gör det? Är hon ett spöke?

Några timmar senare, i ett källarrum på Åbo slott

Kära dagbok,

Du kan inte tro vad som har hänt! Jag satt ganska länge och darrade på det kalla golvet i tornrummet. Men till slut var jag ju tvungen att göra som kaninen sa, det fanns ingen annan möjlighet. Så jag rörde försiktigt vid kvinnans vita hand som liksom kom ut ur tavlan (den var iskall) och viskade mitt namn. Då öppnades ljudlöst ett svart hål i golvet bredvid mig och en underlig kraft fick tag i mig och drog ner mig i mörkret. Jag föll och föll och skrek som jag aldrig har skrikit förut. Sen landade jag på en stor dammig kudde i ett rum som värmdes av skenet från en stor brasa. Sekunden efter föll kappsäcken ner bredvid mig.

Jag var helt vimmelkantig och inte blev det bättre av att två exakt likadana unga her-
rar i kostym kom störtande från ingenstans, hjälpte upp mig och borstade bort
dammet från mina kläder. De ursäktade sig förskräckligt på finska och presenterade
sig som tvillingbröderna Sami och Sampo Sinappinen. De verkade mycket förkylda
och snörvlade en hel del medan de pratade i mun på varandra, men så småningom
fick jag ändå klart för mig vad de hade på hjärtat. Och nu ska du få höra:

Otroligt nog är bröderna Sinappinen också senapsfabrikanter och har hört om min
pappas hemliga recept. Dessutom påstår de att de känner min mamma och att det
är genom henne som de fått information om min förunderliga resa. (Men de vägrar
avslöja hur det gått till – argh!!!). De visste att jag skulle dunsas ner i deras källarrum,
så att de skulle kunna övertala mig att hjälpa dem. Bröderna har nämligen en mycket
viktig affär på gång och behöver en ny, superdelikat senap för att bevisa att de är
världens bästa senapstillverkare. De vill ha receptet och dessutom behöver de låna min
näsa, för de är så förkylda att de inte kan lukta på ingredienserna i sitt hemliga
senapslaboratorium i källaren här på Åbo slott.

Så nu har bröderna Sinappinen gett mig det sista tecknet – en tom senapsflaska med
bokstaven N på – och i utbyte mot det ska jag nu gå in i laboratoriet och göra mitt bästa
för att blanda ihop världens godaste senap. Den måste vara färdig i morgon! Och jag som

hade lovat mig själv att aldrig någonsin mer befatta mig med senap! Men det ska nog gå bra.

Sen ska bröderna Sinappinen hjälpa mig att resa vidare med tåg (eftersom skorna slutat fungera) till... TURIN i Italien. För nu har jag samlat alla tecken och är nära mitt mål! Efter upplevelsen med kvinnan i tavlan uppe i tornet oroar jag mig lite för källarspöket som lär ska bo i laboratoriet, men bröderna säger att det är ofarligt.

UPPGIFTER FÖR ETAPP 5

- KÄLLARSPÖKET I LABORATORIET
- DET SVARTA HÅLET
- SAMLA KUSLIGA ORD
- DOFTKARTAN
- KÄLLARSPÖKETS TOKIGA TEXT
- ORDLABORATORIET
- BRASAN
- SKRÄMMANDE LJUD
- BRO, BRO BRELLA

SYDKUSTENS
ORDKONSTSKOLA

ordkonst.fi/lilla_ordboet